

Korpus stručnoga znanja¹

CILIP

Uvod

Stručne udruge trebaju utvrditi korpus znanja koji sadrži posebno stručno znanje koje praktičari moraju steći da bi mogli raditi sada i u budućnosti. Korpus znanja definiran ovim dokumentom usvojio je CILIP (*Chartered Institute of Library and Information Professionals*). Njime se ustanovljuje stručno znanje koje razlikuje knjižničare i informacijske stručnjake od stručnjaka iz drugih područja.

CILIP je to znanje nazvao Korpus znanja (*Body of Professional Knowledge - BKP*).

BKP određuje široki okvir područja znanja i prakse karakterističnih za informacijski i knjižničarski posao. Oblikovan je tako da bude fleksibilan i prilagodljiv kako bi mogao odgovoriti promijenjenim potrebama s obzirom da će se, s vremenom, obuhvaćena područja mijenjati i razvijati. Prikladan je za knjižničare i informacijske stručnjake u cijeloj struci. No, prisutno je izvjesno preklapanje s korpusom znanja drugih struka, odnosno stručnih udruga, poput *British Computer Society*, *UK Council for Health Information Professionals* i *Records Management Society*, čije djelatnosti obuhvaćaju i one prisutne u knjižničarskom i informacijskom okružju.

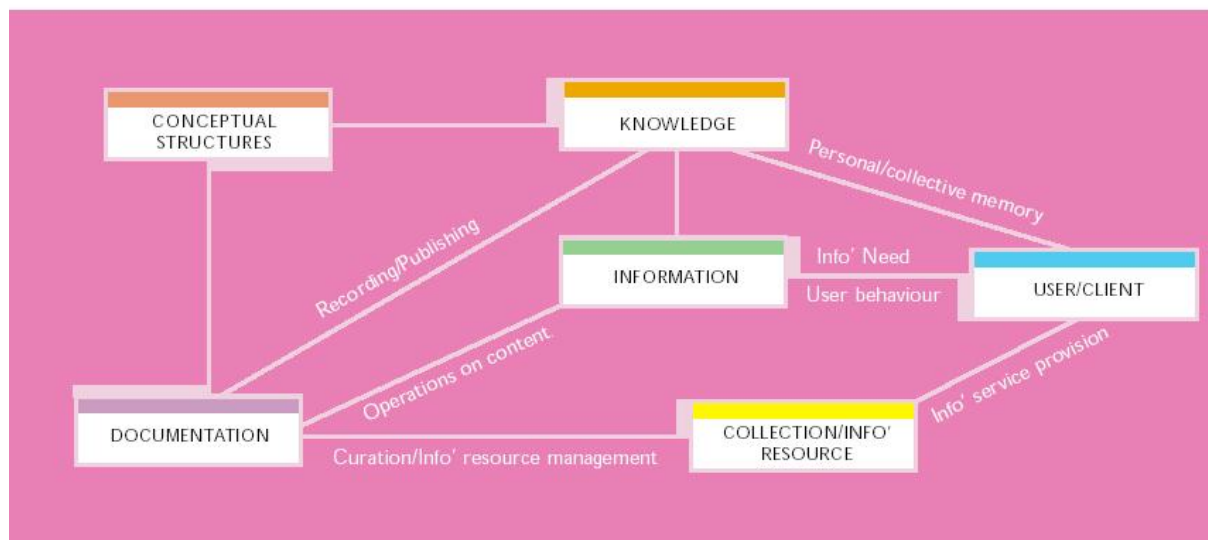
BKP se odnosi na opća područja znanja koja sadrže zaokružene i temeljne koncepte. BKP ne naznačuje stupanj znanja ili vještine kojeg pojedini praktičar mora postići kako bi ostvario pojedini stupanj i/ili kvalifikaciju. To je opisano u drugim dokumentima koji zajedno tvore CILIP-ov Kvalifikacijski okvir (*CILIP's Qualifications Framework*). Nije riječ o kurikulumu; za sveučilišni je program, program stalnog stručnog usavršavanja ili studij utemeljen na praksi, moguće je, a i poželjno da studenti slušaju širi raspon predmeta kako bi stekli dodatna znanja i vještine i unaprijedili osobni profil.

BKP je predstavljen dijagramom, čija je **jezgra** shema koja sadržava najvažnije elemente i poslove vezane uz stručno znanje informacijskih stručnjaka. Ovi su, pak, vezani uz **okružje primjene (applications environment)** i nadopunjeni općim i prenosivim vještinama (**generic and transferable skills**).

Slijede definicije navedenih elemenata.

¹ Body of of Professional Knowledge / CILIP. URL: <http://www.cilip.org.uk/NR/rdonlyres/3CA8898C-902F-4B1F-AE07-58B0BAE6AEB2/0/BPK.pdf> (02.04.2009.)

Shema jezgre

Shema jezgre sadrži skup osnovnih elemenata i radnji kojima su elementi povezani. Elementi su predstavljeni pravokutnicima u dijagramu, a radnje su označene nazivima na vezama između pojedinih elemenata. Temeljni element (*root component*) je **znanje** kojim su obuhvaćena zajednička vjerovanja i razumijevanja pojedinca (osobna memorija) i društva kao cjeline (kolektivna memorija). Znanje je predstavljeno i organizirano kroz konceptualne strukture, ponajprije kroz klasifikacijske sheme, taksonomije i ontologije te kroz kontrolirane rječnike poput tezaurusa. Na taj je način društvu, ili dijelu društva, osigurana semantička karta njihovog svijeta.

Dokumenti su dio znanja koje je zabilježeno kao skup podataka na bilo kojem mediju. Nastanak i diseminacija dokumenata obuhvaća postupke, ustanove i infrastrukturu povezanu s nakladništvom. Postupcima predmetne obrade informacijski stručnjaci mogu predstaviti i locirati semantički sadržaj bilo kojeg dokumenta u odnosima struktura konceptualnog znanja.

Komunikacija predstavlja radnju kojom znanje može biti preneseno što omogućuje stvaranje informacija na dobrobit korisnika ili klijenata. Odnos između informacije i njenih korisnika obogaćuje se razumijevanjem informacijske potrebe i korisničkog ponašanja. Nastanak informacija također podržavaju radnje vezane uz sadržaj dokumeta. Te radnje obuhvaćaju izradbu metapodataka, analizu sadržaja, izradbu sažetaka, indeksiranje, vrednovanje sadržaja, te dodatne postupke poput digitalizacije, strukturiranog označivanje i dodjeljivanja *mark-up* oznaka te izradbu veza u hipertekstu.

U slučaju postojanja organiziranog skupa dokumenata (zbirke), briga oko nje uključuje aspekte upravljanja građom poput odabira, nabave i pohrane jedinice; osiguravanja uvjeta čuvanja/izlaganja; katalogizacije u skladu s međunarodnim i nacionalnim standardima; klasificiranja; izradbe metapodataka; omogućavanja fizičkog i/ili nekog drugog pogodnog načina pristupa sadržaju; zaštite i upravljanja zapisima (*record management*).

Kako bi razne zajednice korisnika ili klijenata pristupale takvim zbirkama te ih koristile, nužno je poznavanje tehnika pružanja informacijskih usluga. One podrazumijevaju načela i praksu koja odražava i promiče informacijsku pismenost, uključujući pretraživanje

informacija, *data mining*, informacijsko posredništvo, oblikovanje i održavanje mrežnih mjesta i portala, odnosno općenito, informacijsku arhitekturu koja omogućuje okvir unutar kojeg informacijski izvori nastaju, pa se analiziraju, vrednuju, nadziru te se s njima upravlja kako bi se udovoljio zahtjevima korisnika i klijenata.

Okružje primjene

Informacijski stručnjaci djeluju u specifičnom okružju u kojem se etička, pravna, politička i organizacijska pitanja trebaju razumjeti na odgovarajućoj razini. Dodatno, zahtjeva se specifično znanje područja kao nadopuna znanju i vještinama upravljanja informacijama određenog pojedinca.

Etički okvir obuhvaća stručne standarde i kodekse prakse; prikladan odnos između pružatelja informacija i njihovih korisnika; priznavanje stručne odgovornosti za stručne postupke; usklađenost sa zakonima, kako općim tako i posebnim; poštivanje ljudskih prava i životnih stilova korisnika i kolega.

Pravna dimenzija obvezuje informacijskog stručnjaka na pridržavanje zakona povezanih sa zaštitom podataka, slobodom informiranja; zatim pravnom regulativom u području zaštite okoliša, intelektualnog vlasništva; kleveta, opscenosti i objeda; diskriminacije; prava na pristup informacijama; povredama povjerenja; prava na privatnost i zakonima u području zapošljavanja, jednakosti u zapošljavanju, ugovora i licenciranja, zdravlja i sigurnosti, zaštite autorskih prava i ostalih prava intelektualnog vlasništva te računalne zlouporabe.

Informacijska se politika odnosi na one propise i uredbe koje određuju ili ograničavaju pristup informacijama ili prijenosu informacija, omogućavaju ili sprječavaju širenje informacija i povezane su sa zakonodavstvom koje se odnosi na tu problematiku.

Upravljanje informacijama osigurava donošenje politike, standarda i strategija za etičku uporabu informacija što jamči poštivanje zakona na razini organizacije.

Komunikacijska perspektiva osigurava pogled na dinamiku informacijskog tijeka u društvu, između i unutar pojedinih regija, naroda, vlada i širokog spektra informacijske industrije.

Opće i prenosive vještine

Kako bi bili u mogućnosti primijenjivati stručno znanje te znanje i vještine posebnih dijelova struke, informacijski stručnjaci trebaju posjedovati cijeli raspon općih i prenosivih vještina uključujući računalnu i informacijsku pismenost, interpersonalne vještine, upravljačke vještine posebice one povezane s upravljanjem ljudskim potencijalima i financijama, marketinške sposobnosti te poznavanje istraživačkih metoda.

*Prevela
Ana Barbarić*